

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/1/2015
Identifikačné číslo spisu:	1105244683
Dátum vydania rozhodnutia:	09.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1105244683.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna a sudcov JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v právnej veci žalobcu YMCA na Slovensku (KREŠŤANSKÉ ZDRUŽENIE MLADÝCH ĽUDÍ - YOUNG MEN'S CHRISTIAN ASSOCIATION), so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Námestie osloboditeľov 1, zastúpeného JUDr. Martinom Čižmárikom, advokátom spoločnosti BADUCCI Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová 2, proti žalovanej Nadácii Intenda, so sídlom v Bratislave, Pražská 11, zastúpenej advokátskou spoločnosťou Patakyová, Bartová, Kováčsová, s.r.o., so sídlom v Nových Zámkoch, J. M. Hurbana 2, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 194/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 8. októbra 2012 č. k. 11 C 194/2005-553 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 19/2013, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z a m i e t a .
Žalobcovi náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

Odôvodnenie

Žalobca sa žalobou podanou 28. decembra 2005 na Okresnom súde Bratislava I domáhal určenia, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území X., v obci W., okres W. a uvedených na LV č. XXXX vedenom Katastrálnym úradom v Bratislave, Správa katastra pre Hlavné mesto SR Bratislava, pracovisko Bratislava I, a to konkrétne pozemkov parc. č. 3719/1, o výmere: 1247 m² zastavané plochy; parc. č. 3719/2, o výmere: 422 m² zastavané plochy; parc. č. 3719/3, o výmere: 448 m², zastavané plochy; parc. č. 7559, o výmere: 409 m², zastavané plochy; parc. č. 7560, o výmere: 3417 m² zastavané plochy a budovy stojacej na parcele parc. č. 3719/1, súpisné číslo: XXXXXX a budovy stojacej na parcele parc. č. 4226, súpisné číslo: XXXXXX. Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že je právnym nástupcom vlastníka predmetných nehnuteľností zapísaného v pozemkovej knihe pred Československým zväzom mládeže, pričom prevod nehnuteľností na Československý zväz mládeže považuje za neplatný, keďže malo ísť o dispozíciu s majetkom zo strany nevlastníka. Žalobca rovnako poukázal na skutočnosť, že nikdy nedošlo k platnému skončeniu jeho existencie, keďže rozhodnutie o rozpustení spolku YMCA z 26. januára 1951 bolo vydané spolkom

YMCA v Československu, a teda inou právnickou osobou.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 12. decembra 2006 č. k. 11 C 194/2005-311, žalobu žalobcu zamietol. Žalobcu zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 374 092,- Sk. Svoje rozhodnutie založil na konštatovaní, že žalobca nie je vo veci aktívne legitimovaný - žalobca ako subjekt odlišný od pôvodného vlastníka nie je ani právnym nástupcom pôvodného spolku. Súd prvého stupňa považoval za irelevantnú aj okolnosť, že bývalí členovia spolku sú členmi žalobcu a že žalobca sa svojou činnosťou hlási k odkazu YMCA, rovnako aj otázku, či došlo k zániku YMCA v roku 1951.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. septembra 2009 sp. zn. 9 Co 66/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v časti výroku vo veci samej a zmenil výrok o náhrade trov konania tak, že žalovanej náhradu trov nepriznal. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo 4. mája 2010 sp. zn. III. ÚS 72/2010 (ďalej aj ako „Nález“) rozhodol tak, že základné právo žalobcu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti a na možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 66/2007 porušené bolo. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 66/2007 zo 17. septembra 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Napokon rozhodol o povinnosti odvolacieho súdu uhradiť trovy žalobcovi v sume 303, 31 €.

V odôvodnení uviedol, že podľa názoru ústavného súdu boli postup a rozhodnutia súdov prvého a druhého stupňa v danej veci (krajský súd sa v odvolacom konaní stotožnil s argumentáciou a závermi okresného súdu) založené na príliš formalistickom výklade práva a posúdení skutkových okolností prípadu v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci. Oba označené súdy považovali za irelevantnú okolnosť, či bývalí členovia spolku sú členmi sťažovateľa a či sťažovateľ svojou činnosťou aj obsahom stanov pokračuje, resp. nadviazal na činnosť spolku YMCA na Slovensku z roku 1946. Neskúmali ani otázku, či došlo k platnému zániku spolku YMCA na Slovensku v roku 1951 a či následné prevzatie majetku tohto spolku Československým zväzom mládeže bolo v súlade s právnym poriadkom. Podľa ich názoru nie je sťažovateľ subjektom identickým so spolkom YMCA na Slovensku registrovaným v roku 1946, pretože bol 16. júla 1990 zaregistrovaný ministerstvom vnútra v zmysle § 6 zákona o združovaní, teda ide de iure o nový subjekt. Z listinných dôkazov predložených v konaní okrem iného vyplýva, že združenie YMCA na Slovensku bolo spolkom, ktorý pôvodne vznikol ešte pred 1. októbrom 1951, pričom v zmysle čl. VI stanov (schválených v roku 1946): „... spadá do organizačného rámca, vytvoreného Sdružením YMCA v Československu, ktorého stanovy boli schválené čs. ministerstvom vnútra výnosom č. 32/006/23 zo dňa 11. mája 1923. Sdruženie YMCA na Slovensku je však samostatnou právnickou osobou a jeho pôsobnosť rozprestiera sa na celé územie Slovenska. ... 3./ Ústredný výbor YMCA na Slovensku so sídlom v Bratislave je jednotiacim orgánom nad všetkými miestnymi sdruženiami YMCA na Slovensku, riadi a spravuje ako najvyšší orgán výkonný, všetky záležitosti ideové, organizačné a hospodárske v shode so základnými zásadami a smernicami výročných valných zhromaždení, ako aj v shodnej spolupráci s ústredným výborom YMCA v Prahe. Ústredný výbor YMCA na Slovensku ako najvyšší orgán výkonný koná všetku túto činnosť v úplnej shode ideovými smernicami a nariadeniami Slovenskej národnej rady“. V zmysle čl. VIII stanov „1./ Najvyšším samosprávnym orgánom sdruženia YMCA na Slovensku je valné zhromaždenie sdruženia“. V zmysle čl. XIV stanov „... 2./ Valné zhromaždenie môže navrhnúť rozchod sdruženia, ak sa pre tento návrh vyslovilo najmenej 3/4 celého riadneho členstva sdruženia. 3./ V prípade rozchodu sdruženia prípadne všetok majetok YMCA na Slovensku sdruženiu YMCA v Čechách a na Morave, prípadne tým spolkom a sdruženiam na Slovensku, ktoré sledujú ten istý cieľ, ako je uvedené v ods. III týchto stanov, berúc pri tom do úvahy, že pôvodný základný i prevodzovací majetok sdruženia YMCA na Slovensku skladal sa z väčšej čiastky z účelového venovania americkej YMCA, ktorá v takomto prípade na účelovom venovaní sotrváva.“.

Ďalej ústavný súd konštatoval, že z ďalších listinných dôkazov v spise, napr. zo záznamu správy zaslanej Q. 23. marca 1949 T. (na č. 1. 72 súdneho spisu) zároveň vyplýva, že ukončenie činnosti spolku YMCA a prevzatie jeho majetku malo znaky cielenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho

režimu ovládaného komunistickou stranou (KSČ a na Slovensku KSS). V texte správy sa doslova uvádza: „Včera večer som dostal správu, že SSM dnes preberá budovy YMCA v Bratislave a Banskej Bystrici. Nevieť aké stranické fórum sa zaoberalo touto otázkou a či boli náležite uvážené zahraničnopolitické aspekty. Je tu celoštátny plán prevzatia majetku YMCA a YVCA a to takým spôsobom, že by sme do vedúcich orgánov uvedených inštitúcií dali nám oddaných, s ktorými by sme uzavreli dohodu, že za určitých podmienok budovy by prešli do užívania našich domácich organizácií. Pokiaľ ide o uvedené majetky, prirodzene treba rátať aj s náhradou čo už doteraz je z americkej strany vyčíslené na 30 miliónov dolárov. V Bratislave je situácia zložitejšia, lebo v YMCA sú ubytovaní naši vysokoškolskí študenti, ktorí majú byť deložovaní. Prosím Ťa, aby si okamžite preskúmal či sa zakladá na pravde, že SSM dnešným dňom budovy preberá a aby si mi podľa možnosti obratom podal správu“. V týchto súvislostiach nemožno bez ďalšieho náležitého a podrobného dokazovania sťažovateľovi uprieť dôvodnosť tvrdení, že o rozpustení alebo o ukončení činnosti spolku YMCA na Slovensku a o prevode jeho majetku na iné subjekty nebolo nikdy rozhodnuté orgánmi oprávnenými na to v zmysle jeho stanov a že tento spolok, ktorého činnosť bola násilne prerušená, nezanikol v súlade s platným právnym poriadkom (vykladaným a interpretovaným v duchu zásad demokratického a právneho štátu), t. j. že tento spolok v intenciách § 19 ods. 2 zákona o združovaní nezanikol a z hľadiska ďalšieho trvania bolo podstatné, či do 30. decembra 1990 bola splnená jeho povinnosť oznámiť ministerstvu vnútra jeho názov a sídlo (štvrtá veta § 19 ods. 2). V tomto kontexte bolo podstatné náležitým spôsobom posúdiť obsah podania sťažovateľa z 12. júla 1990 doručeného ministerstvu vnútra 16. júla 1990 z hľadiska skutočného obsahu vôle zástupcov sťažovateľa (pokračovať v činnosti pôvodného spolku YMCA na Slovensku s aktualizovanými stanovami alebo založiť úplne nový právny subjekt) a zároveň posúdiť, či doručením tohto podania a jeho prílohy (stanov obsahujúcich názov a sídlo združenia) došlo k splneniu povinnosti podľa štvrtej vety § 19 ods. 2 zákona o združovaní.

Ďalej ústavný súd uviedol, že striktné formálny výklad ustanovení § 6 a § 19 ods. 2 zákona o združovaní, ku ktorému sa okresný súd a krajský súd v danom prípade priklonili zdôrazniac ich procedurálo-formálny aspekt, má za následok, že dispozíciám s majetkom, ktoré, aj keď s dlhším časovým odstupom, mohli nadväzovať na protiprávne pozbavenie vlastníckeho práva, by bola poskytnutá súdna ochrana na úkor vlastníka, ktorého vlastníctvo, ako aj existencia sama boli predmetom perzekúcie v období neslobody (pozri tiež zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z.z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému). Mimoriadnosť politickej situácie v Československej republike po februári 1948, vrátane svojvoľného a od vlastného právneho režimu odtrhnutého výkonu štátnej moci vzhľadom na svoju závažnosť neumožňujú ústavnému súdu v rámci uplatnenia kritérií ústavnosti opomenúť sťažovateľove argumenty v už uvedených súvislostiach na rozdiel od okresného súdu a krajského súdu, ktoré sa uchýlili k rigorózne formálnemu výkladu pozitívneho práva. Pokiaľ mocenským zvratom z februára 1948 došlo v Československej republike k situácii, keď sa KSČ a na Slovensku pôsobiaca jej sesterská organizácia - KSS stali politickým hegemonom, pričom postupne mocensky ovládli štát ako taký a z verejného života vytesňovali politických a ideových oponentov, vrátane „nepohodlných“ spoločenských organizácií, spolkov či združení, pričom v záujme dosiahnutia uvedeného cieľa uplatňovali prostriedky nezlučiteľné s princípmi a zásadami demokratického a právneho štátu, nemožno pri náprave dôsledkov takejto situácie vystačiť s bežnými formálnymi prostriedkami a spôsobmi výkladu a aplikácie pozitívneho práva (k tomu pozri napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 462/98 z 11. januára 2000). Po preskúmaní rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2009 sp. zn. 9 Co 66/2007 ústavný súd konštatoval, že závery krajského súdu bez náležitého vyhodnotenia nereflektujú sťažovateľovu argumentáciu o okolnostiach ukončenia činnosti spolku YMCA na Slovensku v roku 1951 a o protiprávnom prevzatí jeho majetku inými subjektmi, pričom právne posúdenie otázky právnej kontinuity a aktívnej legitímácie sťažovateľa vychádza zo striktného formálneho výkladu ustanovení § 6 a § 19 ods. 2 zákona o združovaní bez ohľadu na účel a zmysel § 19 ods. 2 zákona o združovaní, ktorým bolo zaistiť právnu kontinuitu združení (spolkov), ktoré pôsobili pred 1. októbrom 1951, v záujme ochrany ich práv. Krajský súd v Bratislave uznesením z 31. augusta 2010 sp. zn. 9 Co 282/2010 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V súlade s Nálezom a záväzným právnym názorom odvolacieho súdu bol súd prvého stupňa povinný zistiť a posúdiť okolnosti ukončenia činnosti spolku YMCA na Slovensku a prevodu majetku tohto spolku na iné subjekty, ako aj obsah a zmysel podania žalobcu z 12. júla 1990.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 8. októbra 2012 č. k. 11 C 194/2005 -553 určil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva XXXX. vydanom Katastrálnym úradom v Bratislave, Správou katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu pre katastrálne územie X., obec W., okres Bratislava 1, a to pozemku registra "C" katastra nehnuteľností parc. č. 7559 s výmerou 406 m², zastavané plochy a nádvoría, pozemku registra "C" katastra nehnuteľností parc. č. 7560/1 s výmerou 2 036 m², zastavané plochy a nádvoría, pozemku registra "C" katastra nehnuteľností parc. č. 7560/2 s výmerou 1 155 m², zastavané plochy a nádvoría, pozemku registra "C" katastra nehnuteľností parc. č. 7560/3 s výmerou 229 m², zastavané plochy a nádvoría, stavby súpisné číslo XXXX, stojacej na pozemku parc. č. 7559 a stavby súpisné číslo XXXXXX stojacej na pozemku parc. č. 7560/1. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 175 933,44 € a to na účet právneho zástupcu žalobcu vedený v S., č.ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že 21. januára 1948 bolo v PK vložke 5385 a 7535, parc. č. 7559, 7558/2 zapísané vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na Kresťanské združenie mladých mužov YMCA na Slovensku. Dňa 26. januára 1951 sa Ústredný akčný výbor YMCA v Československu po dohode s Ústredným akčným výborom Národnej fronty Čechov a Slovákov uzniesol na zastavení činnosti a rozchode celého združenia YMCA v ČSR. Dňom 14. júla 1951 všetok majetok YMCA v Bratislave tak hnuťelný ako aj nehnuteľný prešiel do správy a držby SÚV - ČSM v Bratislave. Ľudový súd v Bratislave uznesením č. 4970/54 z 27. decembra 1954 povolil v pozemkovej knihe kat. územie Bratislava zápis vlastníckeho práva Československému zväzu mládeže -slovenský ústredný výbor v Bratislave k nehnuteľnostiam zapísaným vo vložke č. 7534 na parc. č. 7539 a dom šp. VIII. 489 a vo vložke č. 5386 na parc. č. 7561, 7560 a dom šp. VIII. 489. Dňa 23. júna 1951 bol podpísaný protokol o postúpení majetku YMCA Ústredie v Prahe. Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že zo záznamu správy zaslanej Q. 23. marca 1949 T. vyplýva, že ukončenie činnosti spolku YMCA a prevzatie jeho majetku malo znaky cielenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou. V súčasnosti svedčí zápis vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam žalovanej, ktoré táto nadobudla na základe darovacej zmluvy z 30. júla 2001 v znení dodatkov. Okresný súd sa stotožnil so záverom Ústavného súdu SR v tejto otázke, že o ukončení činnosti spolku YMCA na Slovensku a o prevode jeho majetku nebolo rozhodnuté orgánmi oprávnenými na to v zmysle jeho stanov (viď čl. XIV stanov v spojení s čl. VI bod 1 stanov) a že tento spolok, ktorého činnosť bola násilne prerušená, nezankoval v súlade s platným právnym poriadkom (vykladaným a interpretovaným v duchu zásad demokratického a právneho štátu) a dispozícia s majetkom spolku YMCA na Slovensku bola rovnako vykonaná v rozpore s platným právnym poriadkom. V kľúčovej právnej otázke právnej kontinuity žalobcu Ústavný súd SR vytkol okresnému aj krajskému súdu príliš formalistický výklad práva, a to najmä zákona o združovaní. Striktne formálny výklad ustanovení § 6 a § 19 ods. 2 zákona o združovaní, ku ktorému sa okresný súd a krajský súd v danom prípade priklonili zdôrazniac ich procedurálno-formálny aspekt, má totiž za následok, že dispozíciám s majetkom, ktoré, aj keď s dlhším časovým odstupom, mohli nadväzovať na protiprávne pozbavenie vlastníckeho práva, by bola poskytnutá súdna ochrana na úkor vlastníka, ktorého vlastníctvo, ako aj existencia sama boli predmetom perzekúcie v období neslobody. Podľa záväzného právneho názoru Ústavného súdu je potrebné skúmať, či do 30. decembra 1990 bola zo strany spolku YMCA na Slovensku splnená jeho povinnosť oznámiť ministerstvu vnútra jeho názov a sídlo (štvrtá veta § 19 ods. 2). V tomto kontexte bolo podstatné náležitým spôsobom posúdiť obsah podania žalobkyne z 12. júla 1990 doručeného ministerstvu vnútra 16. júla 1990 z hľadiska skutočného obsahu vôle zástupcov žalobcu (pokračovať v činnosti pôvodného spolku s aktualizovanými stanovami alebo založiť úplne nový právny subjekt). Súd prvého stupňa v kontexte výsledkov vykonaného dokazovania mal nepochybne za preukázaný úmysel žalobcu obnoviť činnosť YMCY na Slovensku a nie založiť nové združenie, ktoré by iba ideovo nadväzovalo na pôvodný spolok YMCA na Slovensku. Z obsahov tlačových článkov ako aj z výpovedí svedkov bolo nepochybné, že o obživenie činnosti pôvodného spolku YMCA na Slovensku sa snažili predovšetkým jeho pôvodní členovia, ktorí (najmä z dôvodu ich veku) neskôr odovzdali tento spolok do rúk mladšej generácie. V tomto duchu bolo potrebné potom skúmať aj obsah podania z 12. júla 1990 adresovaného Ministerstvu vnútra SR, v ktorom sa doslovne píše, že: "prosíme týmto o registráciu nášho hnutia pod názvom YMCA na Slovensku. Stanovy nášho hnutia s pôsobnosťou na území Slovenskej republiky príkladáme". Výklad slovného spojenia "prosíme o registráciu" nemusí automaticky znamenať registráciu nového subjektu, ale (a čo potvrdili aj prezentované články a výpovede svedkov) môže znamenať tú skutočnosť,

že existujúce združenie, ktorého činnosť bola po dlhú dobu potláčaná, sa svoju činnosť snaží obnoviť, čo po formálnej stránke vyjadruje slovným spojením "žiadame o registráciu (žiadame o administratívne oživenie)". Inak povedané slovné spojenie "žiadame o registráciu" môže znamenať, že sa týmto snažili obnoviť činnosť aj po administratívnej stránke nielen svojou praktickou činnosťou (chceli aby aj oficiálne mohli pod svojim názvom a s novými stanovami vykonávať pôvodnú činnosť). Nie je teda pravdou, že žalobca až počas súdneho konania zmenil úmysel predmetného podania tak ako to vyhovovalo priebehu sporu. Žalobca totiž už v minulosti (čo potvrdzujú jednotlivé články) sám o sebe písal ako o obnovenom združení, nie novozaloženom, pričom tak písal ešte v rokoch 1990-1991. Keďže súčasťou podania žalobcu z 12. júla 1990 bolo aj uvedenie názvu a sídla občianskeho združenia a prílohou boli staty združenia, súd má za to, že žalobca splnil povinnosť podľa štvrtej vety § 19 ods. 2 zákona o združovaní občanov, a teda nezanikol ku 31. decembru 1990. Ústavný súd vo svojom Náleze poukázal aj na relevanciu toho (čo súdy v pôvodných rozhodnutiach vôbec neskúmali), či bývalí členovia spolku sú členmi žalobcu a či žalobca svojou činnosťou aj obsahom stanov pokračuje, resp. nadviazal na činnosť spolku YMCA na Slovensku z roku 1946. Súd prvého stupňa uzavrel, že z vykonaného dokazovania bolo nesporné, že to boli práve bývalí, resp. pôvodní členovia YMCY na Slovensku, ktorí sa rozhodli obnoviť činnosť tohto spolku (J.. a pod.) a ktorí zvolali aj ustanovujúcu schôdzu zhromaždenia v apríli 1990, ktorého za zúčastnili najmä pôvodní členovia YMCY ako aj noví členovia, že na tomto zhromaždení sa rozhodlo o ďalšej činnosti spolku, že títo pôvodní členovia (tzv. "starí ymcári") sa stali členmi aj obnoveného združenia, že na tomto zhromaždení boli schválené staty obnoveného YMCY, pričom išlo v podstate o prevzaté pôvodné staty, čo potvrdili aj svedkovia. O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 23. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 19/2013 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že kľúčovou obranou žalovanej prezentovanou nielen v konaní pred súdom prvého stupňa, ale na identickej obrane zotrvala žalovaná aj v odvolaní je, že u žalobcu došlo k registrácii nového združenia a to s poukazom na výklad právneho úkonu - žiadosti o registráciu v zmysle § 35 Občianskeho zákonníka, argumentáciu ktorú prijali v prvom rozhodnutí všeobecné súdy, avšak tento záver Ústavný súd SR vo svojom Náleze striktnie odmietol. Zdôraznil, že je podstatné náležitým spôsobom posúdiť obsah podania žalobcu z 12. júla 1990 z hľadiska skutočného (teda nie formálne napísaného) obsahu vôle zástupcov žalobkyne (pokračovať v činnosti spolku YMCA na Slovensku s aktualizovanými stanovami alebo založiť úplne nový právny subjekt) a zároveň posúdiť, či dorúčením tohto podania a jeho prílohy (staty obsahujúcich názov a sídlo združenia) došlo k splneniu povinnosti podľa štvrtej vety § 19 ods. 2 zákona o združovaní, v smere ktorom prvostupňový súd vykonal aj dokazovanie a z jeho výsledkov prijal správny právny záver, od záveru ktorého odvolací súd nemá aj vzhľadom na už viackrát citovaný Nález dôvod sa odchýliť, preto táto námietka je bez možnosti privodiť na vec iný náhľad. Na podporu správnosti prijatého záveru s ohľadom na doplnené dokazovanie odvolací súd poukázal na Nález Ústavného súdu ČR z 13. marca 2013, sp. zn. IV. ÚS 1241/12 ktorý vyslovil, že " .. všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho môže a musí odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku. Povinnosť súdov vyhľadávať právo neznamena len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom .. ", Ďalej odvolací súd konštatoval, že bez významu je snaha žalovanej privodiť pre seba priaznivejšie rozhodnutie vo veci tvrdením, že ak by aj bol vlastnícky titul k sporným nehnuteľnostiam spochybnený rozhodnutím súdu s ohľadom na argument žalobcu o nadobudnutí vlastníctva od nevlastníka, tak k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam by došlo neskôr vydržaním. Z výpisu z pozemkovej knihy nehnuteľností (č.l. 78) vyplýva, že k nehnuteľnosti bolo na základe prípisu Ústredia YMCA v Československu z 12. marca 1951 zapísané vlastnícke právo Československého zväzu mládeže. Celkový primát socialistického vlastníctva a jeho zvýšená ochrana boli premietnuté do nescudziteľnosti vecí zo socialistického vlastníctva štátu a ľudových družstiev, ktoré nemohli prejsť do vlastníctva súkromného ani vydržaním. Vydržať nemohli ani socialistickí vlastníci, teda štát či ľudové družstvá voči inému socialistickému vlastníkovi. Z uvedeného teda vyplýva, že vydržanie podľa zákona č. 141/1950 nebolo možné, keďže veci v socialistickom vlastníctve nebolo možné nadobudnúť vydržaním. Možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním bola opätovne zavedená do nášho právneho poriadku až novelou vykonanou zákonom

č. 131/1982 Zb., účinnou od 1. apríla 1983. Rozsah subjektov vydržania bol však obmedzený (vydržanie bolo obmedzené na občanov) a rovnako bol obmedzený aj rozsah predmetov vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo najmä k pozemkom. Právna úprava pred 1. januárom 1992 v zásade neumožňovala vydržanie právnickou osobou ani štátom, lebo právnická osoba ani štát nebol spôsobilým subjektom vydržania. Až novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 1. januára 1992, boli tieto obmedzenia odstránené. V súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku predmetná novela umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 1. januárom 1992, pričom držbu nekvalifikovala odlišne v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Ak teda držiteľ pozemku (t. j. ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným) spĺňal k 1. januáru 1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu desať rokov, a zároveň bol držiteľom oprávneným (t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním. To znamená, že všetky podmienky vydržania museli byť splnené v deň účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. o aký prípad v súdnej veci sa nejedná, keďže neboli splnené podmienky vydržania k 1. januáru 1992, pretože v liste z 12. apríla 1990 adresovanom vtedajšiemu ministrovi školstva T. (č. l. 307 spisu) ako aj liste z 12. decembra 1990 adresovanom H., podpredsedovi vlády ČSFR (č.l. 308 spisu) žalobca ... "požiadaval o prinavrátenie majetku organizácii YMCA na Slovensku o budovu na Karpatskej č. 2 v Bratislave z majetku Zväzu mladých pôvodnému vlastníčkovi - združeniu YMCA na Slovensku ". Tieto listinné dôkazy, podľa názoru odvolacieho súdu spochybňujú dobromyseľnosť, t. j. oprávnenú držbu žalovanej, resp. jej právnej nástupkyne ešte pred 1. januárom 1992, keď samotné písomné oznámenie vlastníka oprávnenému držiteľovi stačí k vyvráteniu jeho dobrej vôle. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že námietky žalovanej pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa sú nedôvodné. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa aj vo vzťahu k výroku o trovách konania. Odvolací súd bol ďalej toho názoru, že v danej veci nie sú splnené podmienky na pripustenie dovolania v zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v tomto konaní plne úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, pretože absentoval návrh na ich priznanie. Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 8. októbra 2012 č. k. 11 C 194/2005-553 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 19/2013 podal v celom rozsahu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Mimoriadne dovolanie podal z dovolacích dôvodov podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., pretože v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., čím sa žalovanej postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., pretože konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napokon podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutia súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení. K jednotlivým dôvodom uviedol:

1. Generálny prokurátor namieta, že závery súdov nižšieho stupňa o nezákonnom ukončení činnosti spolku YMCA na Slovensku z hľadiska násilného prerušenia jeho činnosti ako aj o totožnosti žalobcu so spolkom YMCA (teda otázka aktívnej legitimácie žalobcu) nie sú dostatočne odôvodnené v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. Generálny prokurátor ďalej uviedol, že podľa právnej teórie nepretržitosť držby neznamena trvalý výkon držby vlastným užívaním, t. j. zo strany štátu, ale pripúšťa sa výkon držby prostredníctvom osoby vykonávajúcej obsah držby za vydražiteľa, t. j. v danom prípade prostredníctvom Fondu detí a mládeže. Generálny prokurátor taktiež namieta, že súd prvého stupňa a ani odvolací súd sa vo svojich rozhodnutiach touto otázkou vôbec nezaoberali. Nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia je pritom porušením práva účastníka na spravodlivé súdne konanie a zakladá dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. spočívajúci v tom, že účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

2. Dôkazy, z ktorých súdy vyvodili záver o nezákonnom ukončení činnosti YMCA z hľadiska „násilného prerušenia jeho činnosti“ nie sú dostatočné. Namietať, že v súdnom spise sa nenachádza rozhodnutie o ukončení činnosti Československej YMCY a že súdy nepovažovali za potrebné skúmať znenie stanov YMCA v Československu platné v januári 1951. Ďalej namietať, že vo vzťahu k posúdeniu samotnej vôle žalobcu, či úkon z 12. júla 1990 bol reálne úkonom podľa § 19 ods. 2 zákona č. 83/1990 Zb. súd pri výsluchoch svedkov „starých ymkárov“ p. M. zároveň sčasti členov prípravného výboru, pričom F. žiadosť o registráciu z 12. júla 1990 aj podpísal) týmto nepoložil základnú a logickú otázku, za aký oni

sami považovali tento úkon - registráciu nového združenia, len ideovo (predmetom činnosti, poslaním, posolstvom a pod.) nadväzujúceho na pôvodnú zaniknutú YMCU, alebo za totožný subjekt. Všetky ostatné v rozsudkoch citované dôkazy (z tlače, inzerátov, listov, atď.) o obnovení činnosti YMCA totiž v zásade umožňujú obidva výklady. Generálny prokurátor sa ďalej nestotožnil s vyhodnotením dôkazov (listov z č.l. 307 a 308 spisu) súdmi nižšieho stupňa. V tejto súvislosti konštatoval, že inou vadou konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je vada konania, ktorá je (rovnako ako vady konania v § 237 ods. 1 O.s.p.) spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie. Medzi takéto vady konania patrí aj skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

3. Generálny prokurátor napokon uviedol, že podľa zákona č. 141/1950 Zb. bolo možné vydržanie vecí v osobnom alebo súkromnom vlastníctve, pričom pokiaľ ich nadobudol subjekt socialistického vlastníctva, stali sa predmetom socialistického vlastníctva. V tomto smere (podľa názoru generálneho prokurátora) nie je odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu právne správne, lebo odvolací súd vychádzal z toho, že v prípade sporných nehnuteľností ide o nehnuteľnosti v socialistickom vlastníctve. Pokiaľ by však išlo o neplatný prevod týchto nehnuteľností na ČSM, vlastníkom by bola naďalej YMCA na Slovensku a išlo by o vlastníctvo súkromné a nie socialistické, pričom len socialistické vlastníctvo nemohlo byť predmetom vydržania. V tejto súvislosti uviedol, že nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne závery, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. S poukazom na uvedené navrhol rozhodnutia súdov nižšieho stupňa zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Zároveň podľa § 243 ha O.s.p. navrhol odklad vykonateľnosti rozsudkov Okresného súdu Bratislava I z 8. októbra 2012 č. k. 11 C 194/2005-553 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 19/2013.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že keďže odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu a tiež odvolacieho súdu sú nedostatočné a nepresvedčivé, v prípade rozsudku súdu prvého stupňa až zmätočné (nie je možné identifikovať, ktorý úkon označuje za absolútne neplatný a z akého dôvodu), a k zisteniu skutkového stavu je potrebné preskúmať jednak skutočnosti uvádzané generálnym prokurátorom a tiež skutočnosti uvádzané žalovanou, navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 8. októbra 2012 č. k. 11 C 194/2005-553 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 19/2013 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že pokiaľ ide o časť mimoriadneho dovolania namietajúcu nedostatok dôvodov napádaného rozhodnutia, táto námietka predstavuje vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom, čo mohla namietka podaním dovolania samotná žalovaná, ktorá tak však neurobila. Vzhľadom na stanovisko pléna ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. marca 2015, sp. zn. PU. US 3/2015 nie je možné takouto skutočnosťou odôvodniť podanie mimoriadneho dovolania, a preto by sa Najvyšší súd Slovenskej republiky touto časťou dôvodov generálneho prokurátora v Mimoriadnom dovolaní nemal vôbec zaoberať. Pokiaľ ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi nižšieho stupňa žalobca uviedol, že ako vyplýva z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (III. ÚS 357/2013-33), ako aj EŠLP (najmä Roseltrans proti Rusku, Cornif proti Rumunsku, Sutyazhnik proti Rusku, Sizintseva a ostatní proti Rusku, Abdulayev proti Rusku) existencia dvoch právnych názorov na aplikáciu hmotného práva konajúcim súdom v právoplatne skončenej veci a (prirodzený) nesúhlas neúspešného účastníka s hodnotením veci prvostupňovým a odvolacím súdom nie je mimoriadnou okolnosťou, ktorá by oprávňovala zrušenie záväzného a vykonateľného rozhodnutia a „znovuotvorenie“ konania. Napokon žalobca uviedol, že hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa a odvolacím súdom nie je inou vadou podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol a priznal žalobcovi náhradu trov konania.

K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že argumentácia uvedená vo vyjadrení žalobcu z 25. mája 2015 je účelová a citované rozhodnutia EŠLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky sa na prejednávajúcu vec nemôžu aplikovať a navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 8. októbra

2012 č. k. 11 C 194/2005-553 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 19/2013 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

K vyjadreniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý argumentoval, že vzhľadom na zjednotený výklad ustanovení upravujúcich procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania, považuje mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora v predmetnej právnej veci za procesne neprípustné. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie odmietol a žalovanú zaviazal na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.) na dovolacom súde v určenej lehote (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadnemu dovolaniu nemožno vyhovieť.

V prvom rade treba uviesť, že mimoriadne dovolanie voči právoplatnému súdnemu rozhodnutiu možno považovať za prípustné.

Dovolací súd sa pri hodnotení tejto zásadnej otázky opieral o nasledujúce právne úvahy.

Posudzovanie prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky už dlhší čas významne rezonuje v súdnej judikatúre aj v právnej vede a je spojená s odchylnými právnymi názormi. V praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa spravidla tento mimoriadny opravný prostriedok rešpektoval ako účinný prostriedok nápravy tých pochybení, ktoré zákonodarcia taxatívnym spôsobom pomenoval v ustanovení § 243e Občianskeho súdneho poriadku. Podmienky pre jeho uplatnenie určovalo i zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. Rc 36/2008. Tento procesný inštitút akceptoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Ako príklad možno uviesť jeho nález sp. zn. I. ÚS 118/2013 z 22. januára 2014, ktorým bolo vyslovené porušenie práva sťažovateľky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 o zamietnutí mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Navyše inštitút mimoriadneho dovolania má mať naďalej svoje nenahraditeľné miesto v civilnom konaní, keďže oba schválené vládne návrhy zákonov - Civilný sporový poriadok (viď ustanovenie § 458 ods. 1, ods. 2) ako aj Civilný nesporný poriadok (viď ustanovenie § 78 ods. 1, ods. 2) ho znovu upravujú. Z dôvodovej správy týchto nových kódexov vyplýva, že jeho legislatívna modifikácia vychádza zo štrasburskej judikatúry.

Ani Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 72493/10), PSMA, spol. s r.o. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 42533/11) a COMPCAR, s.r.o. (sťažnosť č. 25132/13) expressis verbis nevyklúčil možnosť kasácie právoplatného súdneho rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní.

Podľa všeobecných zásad (napr. bod 77 rozsudku vo veci DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika), ktoré tento medzinárodný súd zosumarizoval, platí, že „jedným zo základných aspektov právnych princípov je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného požaduje, aby sa právoplatné a definitívne rozhodnutia súdov nespochybňovali. Tento princíp neumožňuje žiadnej zo strán pokúšať sa o obnovenie konania len preto, aby dosiahla opätovné konanie pred súdom a iné rozhodnutie. Samotná možnosť existencie dvoch názorov na vec nie je dôvodom pre opätovné konanie. Odklonenie od tejto zásady je odôvodnené, len ak existujú okolnosti zásadného a závažného charakteru. Právomoc súdov vyššej inštancie rušiť alebo meniť právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie by sa mala realizovať s cieľom nápravy zásadných pochybení. Táto právomoc sa musí uplatňovať tak, aby udržiavala v maximálnej možnej miere spravodlivú rovnováhu medzi záujmami jednotlivca a nutnosťou zabezpečovať účinnosť justičného systému. Medzi dôležité okolnosti, ktoré v tejto súvislosti treba brať do úvahy, patrí najmä účinok obnoveného konania a nasledujúceho konania na situáciu sťažovateľa a otázka, či k obnoveniu konania došlo na žiadosť samotného sťažovateľa; dôvody, na základe ktorých vnútroštátne orgány zvrátili rozsudok v prípade sťažovateľa; súlad daného konania s procesnými požiadavkami vnútroštátneho práva; existencia a fungovanie procesných záruk v rámci vnútroštátneho právneho systému, ktoré majú predchádzať zneužívaniu konania vnútroštátnymi orgánmi; a ďalšie okolnosti prípadu. Okrem toho musí preskúmanie obsahovať všetky procesné záruky čl. 6 ods. 1 a musí zaručovať celkovú spravodlivosť konania. Súd pri používaní pojmu „zásadné pochybenie“ v mnohých

případoch zdôrazňoval, že samotné konštatovanie, že vyšetrovanie v sťažovateľovom prípade bolo „neúplné a zaujaté“, alebo viedlo k „chybnému“ oslobodeniu spod obžaloby, nemôže samo osebe - za neprítomnosti súdnych pochybení alebo závažného porušenia súdneho konania, zneužitia právomoci, zjavných chýb pri uplatňovaní hmotného práva alebo iných závažných dôvodov vyplývajúcich zo záujmov justície - indikovať prítomnosť zásadného defektu v predchádzajúcich konaniach...“.

Európsky súd pre ľudské práva teda uplatňovaním vymenovaných princípov vždy v každej posudzovanej veci osobitne skúma, či existujú okolnosti podstatného a závažného charakteru, ktoré by odôvodňovali odklon od zásady, že ak súdy právoplatne rozhodli, ich rozhodnutie by nemalo byť spochybňované (napr. bod 81 vyššie citovaného rozsudku EŠLP).

Možno uzavrieť, že podľa štrasburskej judikatúry zrušenie právoplatného rozhodnutia v mimoriadnom oprávnom konaní prichádza do úvahy, avšak iba za účelom nápravy fundamentálnych nedostatkov vo výkone spravodlivosti. Nadriadené súdy smú tak využívať svoju prieskumnú právomoc len k oprave skutkových a právnych omylov a justičných omylov, nie k novému prejednaniu veci.

Skutočnosť, či existujú podstatné a presvedčivé argumenty, ktoré by odôvodňovali zásah do právnej istoty účastníka konania prostredníctvom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky, je tak vždy nevyhnutným atribútom individuálneho posúdenia každého prípadu.

Dovolaciemu súdu je známy aj obsah uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PLz. ÚS 3/2015-22 z 18. marca 2015, ktorým, dodržiavajúc zásadu jednotnosti súdneho rozhodnutia, zjednotil rozdielne právne názory svojich senátov na povinnosť účastníka konania využiť všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky pred samotným podaním podnetu generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania.

Dovolaciemu súdu je rovnako známy aj obsah spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2015, ktoré bolo prijaté v nasledujúcom znení: Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky viazaný. Napriek tomu, že nejde o formálnu záväznosť (v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu SR a o konaní pred ním sú uznesením jeho pléna výlučne viazané všetky tu pôsobiace senáty), ide o faktickú záväznosť, čiže o tzv. „precedens de facto“.

Kardinálnu otázku spojenú s aplikáciou vyššie citovaného uznesenia pléna Ústavného súdu a spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky však predstavujú ich intertemporálne dopady na aktuálnu rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu. Generálny prokurátor Slovenskej republiky postupujúc podľa zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu č. 36/2008 podal do doby konfirmácie názoru Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky viacero mimoriadnych dovolaní bez akýchkoľvek obmedzujúcich podmienok.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze zo 6. februára 2008 sp. zn. PL. ÚS 10/04 konštatoval, že sa hlási k modernej európskej konštitucionalistike, ku ktorej patrí ochrana legitímneho očakávania (legitimate expectation, der Vertrauensschutz). Už z pomenovania legitímne očakávanie vyplýva, že účelom tohto princípu je ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali. Legitímne očakávanie je užšou kategóriou ako právna istota. Štát, aj keď nekoná retroaktívne alebo nezasiahne do nadobudnutých práv, môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou zmenou pravidiel, na ktoré sa súkromné osoby spoliehali a ktoré spravidla súvisia s ľudským právom, porušiť legitímne očakávanie ako princíp právneho štátu.

V ústavnom poriadku Slovenskej republiky platí zásada, podľa ktorej ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho noriem), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia (PL. ÚS 36/95).

Vo všeobecnosti by malo platiť, že zjednocujúce stanovisko pôsobí nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisoch, ale nový právny názor je aplikovateľný na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd skúmal, či táto premisa platí

bezvýhradne aj na vzniknutú procesnú situáciu, t. j. na rozhodovanie o mimoriadnych dovolaniach generálneho prokurátora podaných do nastúpenia faktických účinkov zjednocujúceho stanoviska Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti treba v prvom rade zdôrazniť, že materiálny právny štát stojí mimo iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo. Nemožno opomenúť, že k nej patrí aj súdna judikatúra. Práve ochrana oprávnenej dôvery občanov v právo, ktoré tu predstavoval ustálený výklad právnej normy vo forme stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, by mala byť pre podané mimoriadne dovolania pred novým právnym záverom Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prioritná. Možno mať tak za to, že sú tu dané špecifiká výnimočnej situácie, ktorá je založená intenzívnejším záujmom na ochrane legitímnych očakávaní adresátov na riadnom prejednaní mimoriadneho opravného prostriedku. Generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý podal mimoriadne dovolanie na podnet účastníka konania, využil svoje procesné oprávnenie v súlade s dlhoročne zaužívanou právnou praxou sledujúcou ochranu práv účastníka konania. Ak teda generálny prokurátor Slovenskej republiky už podal mimoriadne dovolanie, ide o využitie jeho práv v takej intenzite, že jeho prípadné odmietnutie len s poukazom na prelom rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu vyvolaný zjednocujúcim názorom Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, by znamenal prílišnú tvrdosť retrospektívy nového právneho názoru. Ani od generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ako prostredníka jedného z účastníkov konania na mimoriadne opravné konanie, nemožno očakávať, aby v prípade reálneho využitia svojho mimoriadneho oprávnenia v „tolerantnom právnom prostredí“, mohol odhadovať budúci názorový vývoj Ústavného a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v otázke výkladu jeho zákonných predpokladov.

Odmietnutie podaného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky len s poukazom na reštrikcie dané uznesením pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky a spoločným stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky by podľa dovolacieho súdu znamenalo neprimerane tvrdý zásah do práv účastníka konania, ktorý neuplatnil včas riadny, resp. tu iný mimoriadny opravný prostriedok, lebo spoliehajúc sa na bežnú súdnu prax priamo inicioval u generálneho prokurátora podanie mimoriadneho dovolania.

Dovolací súd tak v intenciách vyššie uvedeného a podľa kritérií poskytnutých štrasburskou judikatúrou skúmal, či je prítomné v konaní okresného, resp. krajského súdu, také pochybenie, ktoré možno označiť za elementárne porušenie základných práv a slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky považuje za napríklad také prípady nesprávnej aplikácie jednoduchého práva, ktoré sú späté s konkurenciou jednotlivých noriem, príp. s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov.

Pred touto právnou analýzou je nevyhnutné uviesť, že dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatorne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie z týchto dôvodov:

1. podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., pretože v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., čím sa žalovanej postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
2. podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., pretože konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napokon,
3. podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutia súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení.

1. Generálny prokurátor videl odňatie možnosti žalovanej konať pred súdom v nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, pričom konkrétne namietal nedostatočné odôvodnenie

otázky zákonnosti ukončenia činnosti a zániku spolku YMCA na Slovensku v roku 1951, otázky totožnosti žalobcu a spolku YMCA do roku 1951 (teda otázka aktívnej legitímácie žalobcu), ako aj otázky vydržania súdených nehnuteľností štátom prostredníctvom Fondu detí a mládeže.

Pokiaľ generálny prokurátor namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p.) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok súdu prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia vecí konajúcimi súdmi.

Pokiaľ ide o odôvodnenie ukončenia činnosti a zániku spolku YMCA na Slovensku v roku 1951, súdy nižšieho stupňa sa tejto základnej otázke venovali dostatočne, pričom sa (aj s poukazom na Nález) zhodli na právnom závere, že o ukončení činnosti spolku YMCA na Slovensku a o prevode jeho majetku nebolo rozhodnuté orgánmi oprávnenými na to v zmysle jeho stanov (čl. XIV stanov v spojení s čl. VI bod 1 stanov) a že tento spolok, ktorého činnosť bola násilne prerušená (ukončenie činnosti spolku YMCA a prevzatie jeho majetku malo znaky cieľenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou - vid' Nález) nezanikol v súlade s platným právnym poriadkom a dispozícia s majetkom spolku YMCA na Slovensku bola rovnako vykonaná v rozpore s platným právnym poriadkom.

Súdy nižšieho stupňa na základe vykonaného dokazovania a v zmysle usmernení Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedených v Náleze (príliš formalistický výklad práva, posúdenie skutkových okolností prípadu v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci) dospeli k záveru, že žalobca a spolok YMCA na Slovensku sú totožná právnická osoba - žalobca je v tomto spore aktívne vecne legitimovaný. Súdy na základe vykonaných dôkazov dospeli k záveru, že skutočným obsahom vôle zástupcov žalobcu pri úkone z 12. júla 1990 voči ministerstvu vnútra a pri činnosti, ktorá predchádzala tomuto úkonu, bolo obnovenie činnosti spolku YMCA na Slovensku, nie založenie nového združenia. Súdy pri tomto zistení vychádzali aj z článkov dobovej tlače, ktoré objektivizovali vnútorný postoj členov spolku pri ich činnosti a výpovedí priamych účastníkov (svedkovia M. a X.). Rovnako za zásadný v tejto otázke považovali aj fakt, že prostredníctvom publikovaných inzerátov boli oslovení členovia spolku. Súdy zohľadnili aj znenie stanov združenia priložených k podaniu z 12. júla 1990, a to najmä čl. VIII ods. 4, z ktorého vyplýva, že členovia spolku schválením takýchto stanov chceli obnoviť fungovanie spolku. Dovolací súd je preto toho názoru, že súdy nižšieho stupňa sa z otázkou aktívnej legitímácie žalobcu vysporiadali dostatočne.

Odvolací súd sa ďalej osobitne zaoberal námietkou žalovanej týkajúcej sa vydržania predmetných nehnuteľností žalovanou a jej právnymi predchodcami, pričom uviedol, že „Z výpisu z pozemkovej knihy nehnuteľností (č. I. 78) vyplýva, že k nehnuteľnosti bolo na základe prípisu Ústredia YMCA v Československu zo dňa 12.03.1951 zapísané vlastnícke právo Československého zväzu mládeže. Celkový primát socialistického vlastníctva a jeho zvýšená ochrana boli premietnuté do nescudziteľnosti vecí zo socialistického vlastníctva štátu a ľudových družstiev, ktoré nemohli prejsť do vlastníctva súkromného ani vydržaním. Vydržať nemohli ani socialistickí vlastníci, teda štát či ľudové družstvá voči inému socialistickému vlastníkovi. Z uvedeného teda vyplýva, že vydržanie podľa zákona č. 141/1950 nebolo možné, keďže veci v socialistickom vlastníctve nebolo možné nadobudnúť vydržaním. Možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním bola opätovne zavedená do nášho právneho poriadku až novelou vykonanou zákonom č. 131/1982 Zb., účinnou od 1. apríla 1983. Rozsah subjektov vydržania

bol však obmedzený (vydržanie bolo obmedzené na občanov) a rovnako bol obmedzený aj rozsah predmetov vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo najmä k pozemkom. Právna úprava pred 1.1.1992 v zásade neumožňovala vydržanie právnickou osobou ani štátom, lebo právnická osoba ani štát nebol spôsobilým subjektom vydržania. Až novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 1.1.1992, boli tieto obmedzenia odstránené. V súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku predmetná novela umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 1. januárom 1992, pričom držbu nekvalifikovala odlišne v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Ak teda držiteľ pozemku (t. j. ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným) spĺňal k 1. januáru 1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu desať rokov, a zároveň bol držiteľom oprávneným (t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním. To znamená, že všetky podmienky vydržania museli byť splnené v deň účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. O taký prípad v súdnej veci sa nejedná, keďže neboli splnené podmienky vydržania k 1.1.1992, pretože v liste zo dňa 12.4.1990 adresovanom vtedajšiemu ministrovi školstva T., T.č.l. 307 spisu) ako aj liste zo dňa 12.12.1990 adresovanom H., podpredsedovi vlády ČSFR (č.l. 308 spisu) žalobkyňa ... "požiadala o prinavrátenie majetku organizácii YMCA na Slovensku o budovu na Karpatskej č. 2 v Bratislave z majetku Zväzu mladých pôvodnému vlastníčkovi - združeniu YMCA na Slovensku ... ". Tieto listinné dôkazy, podľa názoru odvolacieho súdu spochybňujú dobromyseľnosť, t. j. oprávnenú držbu žalovanej, resp. jej právnej nástupkyne ešte pred 1.1.1992, keď samotné písomné oznámenie vlastníka oprávnenému držiteľovi stačí k vyvráteniu jeho dobrej vôle.“

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal s námietkou žalovanej týkajúcej sa otázky vydržania súdnych nehnuteľností štátom (právnym predchodcom žalovanej) za obdobie od roku 1951 do roku 1992 vrátane. Odvolací súd uzavrel, že štát nebol spôsobilým nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti vydržaním z dôvodu, že u neho absentoval jeden zo zákonných predpokladov vydržania a to oprávnenosť, resp. dobromyseľnosť držby po celú dobu vydržania, keďže ho žalobkyňa listami z 12. apríla 1990 a 12. decembra 1990 požiadala o prinavrátenie predmetných nehnuteľností združeniu YMCA na Slovensku. Nakoľko odvolací súd dôvodil, že štát ako právny predchodca žalovanej nebol (minimálne) už od roku 1990 v držbe dobromyseľným a nikým nerušeným (teda nebol držiteľom oprávneným), bolo by bez akéhokoľvek právneho významu venovať sa otázke vydržania predmetných nehnuteľností štátom v nasledujúcom období od 1. januára 1991 do 1. januára 2001 prostredníctvom Fondu detí a mládeže, tak ako to namietal generálny prokurátor. Inými slovami, ak štát nebol oprávneným držiteľom už v roku 1990, nemohol ním byť ani v roku 2001. Pritom nie je podstatné prostredníctvom akej štátnej organizácie predmetné nehnuteľnosti držal. Námietky generálneho prokurátora ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozsudkov súdov nižšieho stupňa sú preto nedôvodné (vada uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. z vyššie uvedených dôvodov konanie nezaťažila).

2. Generálny prokurátor ďalej vo svojom mimoriadnom dovolaní namieta, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tvrdí, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa vychádzajú z neúplne či nesprávne zisteného skutkového stavu veci, ako aj to, že súdy vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili.

Za takúto inú vadu konania sa spravidla považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dokazných prostriedkov, (napr. osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p. a pod.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dokazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nesplnenie poučovacej povinnosti, zohľadnenie skutočnosti, ktorá z dokazovania nevyplynula, opomenutie rozhodnej skutočnosti, ktorá vyšla v konaní najavo a logický rozpor v hodnotení dôkazov (nemožno pritom vylúčiť, že v závislosti od konkrétnych okolností môže vyššie uvedený nesprávny procesný postup súdu nadobudnúť intenzitu vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., spočívajúcu v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom).

Inou vadou však nie je samotné hodnotenie dôkazov nižšími súdmi, keďže v dovolacom konaní nemožno

toto hodnotenie preskúmať (porovnaj R 42/1993). Hodnotenie dôkazov totiž môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi. To znamená, že hodnotenie dôkazov a teda ani skutkové zistenia ako jeho výsledok, z iných, než z vyššie uvedených dôvodov, nemožno dovolaním úspešne napadnúť.

Na námietku generálneho prokurátora, spochybňujúcu správnosť zistených skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočne zisteného skutkového stavu veci -v tomto smere bol najvyšší súd viazaný ako rozsahom tak i obsahom podaného mimoriadneho dovolania - možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samé osebe nesprávne skutkové zistenie. Mimoriadne dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným, na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm.a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania.

Z odôvodnenia rozsudkov súdov nižšieho stupňa vyplýva, že oba súdy dostatočne, jasne a výstižne vysvetlili akými úvahami sa pri hodnotení označených dôkazov riadili a aké poznatky z nich vyvodili. Keďže súdom nižšieho stupňa nemožno vyčítať hodnotenie dôkazov v rozpore s pravidlami logického myslenia, mimoriadnym dovolaním namietané skutočnosti neboli z hľadiska existencie uplatneného dovolacieho dôvodu právne relevantné. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by boli schopné konanie zaťažiť inou vadou a existenciu takejto vady konania dovolací súd ani nezistil.

3. Generálny prokurátor napokon namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Konkrétne nesúhlasí s právnym posúdením odvolacieho súdu ohľadom vydržania sporných nehnuteľností podľa zákona č. 141/1950 Zb, pretože odvolací súd vychádzal zo skutočnosti, že v prípade sporných nehnuteľností ide o nehnuteľnosti v socialistickom vlastníctve. Generálny prokurátor v tomto smere zaujal právnu úvahu, že pokiaľ by išlo o neplatný prevod súdených nehnuteľností zo spolku YMCA (na základe prípisu Ústredia YMCA v Československu z 12. marca 1951) na Československý zväz mládeže, vlastníkom by bola naďalej YMCA na Slovensku a išlo by o vlastníctvo súkromné a nie socialistické, pričom len socialistické vlastníctvo nemohlo byť (podľa zákona č. 141/1950 Zb.) predmetom vydržania.

Podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval Občiansky zákonník z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Zb.) v ustanoveniach § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145; išlo o tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby; oproti predchádzajúcemu právnemu stavu došlo k podstatnému skráteniu vydržacích dôb. Podľa týchto ustanovení bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnenne držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené u nescudziteľných vecí, ktoré boli v socialistickom vlastníctve (§ 115). Oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. Z intertemporálneho ustanovenia (§ 566) vyplýva, že u vydržania vlastníctva k nehnuteľným veciam došlo k nadobudnutiu vlastníctva, pokiaľ vydržacia doba začala bežať pred 1. januárom 1951, najneskoršie 1. januára 1961, t. j. najneskoršie uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej Občianskym zákonníkom z roku 1950, počítanej od 1. januára 1951. Vydržacia doba mohla však uplynúť aj skôr - pred 1. januárom 1961, ak napr. predchádzajúca 32-ročná doba by bola uplynula pred uvedeným dátumom 1. januára 1961. V prípade splnenia zákonom určených podmienok (týkajúcich sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) dochádza k vydržaniu priamo zo zákona. Podmienky vydržania sú pritom stanovené

tak, že musia byť splnené kumulatívne - ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu. Tak minulou právnou úpravou (obyčajové právo platné na Slovensku do 31. decembra 1950, ďalej § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., § 135a Občianskeho zákonníka v znení do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., § 134 Občianskeho zákonníka v znení od 1. januára 1992) je oprávnenosť držby jednou z podmienok nadobudnutia vlastníctva vecí vydržaním.

Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze okrem iného uviedol, že z listinných dôkazov v spise vyplýva, že ukončenie činnosti spolku YMCA a prevzatie jeho majetku malo znaky cielenej, organizovanej mocenskej akcie štátneho režimu ovládaného komunistickou stranou (KSČ a na Slovensku KSS). Ústavný súd ďalej konštatoval, že mocenským zvratom z februára 1948 došlo v Československej republike k situácii, keď sa KSČ a na Slovensku jej sesterská organizácia KSS stali politickým hegemonom, pričom postupne mocensky ovládli štát ako taký a z verejného života vytesňovali politických a ideových oponentov, vrátane nepohodlných spoločenských organizácií, spolkov či združení.

Vzhľadom na vyššie uvedený záver Ústavného súdu Slovenskej republiky je vylúčené aby štát prostredníctvom Československého zväzu mládeže vydržal sporné nehnuteľnosti, pretože jeho držba bola od samotného mocenského prevzatia sporných nehnuteľností neoprávnená. Nakoľko Československý zväz mládeže nemohol byť v držbe oprávnený, resp. dobromyseľný, je bez právnej relevancie posúdenie spôsobilosti predmetu držby, teda či sporné nehnuteľnosti boli v socialistickej alebo súkromnom vlastníctve. Dovolací súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že pri pripustení správnosti právnej úvahy generálneho prokurátora by bolo nevyhnutné dospieť k záveru, že štát by na základe neplatného prevodu sporných nehnuteľností zo spolku YMCA na Československý zväz mládeže de facto pre seba získal výhodu spôsobilého predmetu držby, čo je podľa názoru dovolacieho súdu v príkrom rozpore s princípom spravodlivosti. Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto namieta nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom neopodstatnene.

So zreteľom na uvedené dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.)

Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (§ 148a ods. 2 O.s.p.). V danom prípade podnet podala žalovaná, ale Najvyšší súd Slovenskej republiky jej neuložil povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania, pretože žalobca síce podal návrh na náhradu trov tohto konania, ale tieto nevyčísľil do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.